

akárcsak sok más csoport jogai, a nők emberi jogai is folyamatosan sérülnek. A feminista mozgalomban résztvevőket ugyanaz motiválja, mint bármely más polgárjogi, környezetvédelmi, stb. mozgalomban dolgozókat: igazságérzet, tettvágy, szociális érzékenység, tudatosság. Érdemes kritikusan szemlélni minden olyan próbálkozást, amely a társadalmi problémák és politikai célkitűzések helyett az egyének rossz tapasztalataival próbálja magyarázni és marginalizálni az adott témát.

Tévhit: A feministák a nőknek járó privilégiumokat, és a hatalmat is át akarják venni. Ennyi nem jár.

Tény: Ajtónyitás és előreengedés, egy csokor virág és egy „keztcsók” nagyjából az összes társadalmi privilégium, mely nőkhöz kötődik. Ha a mérleg másik serpenyőjébe beletesszük mindazokat a hátrányokat, melyekkel a nők társadalmi léte jár (ld. fent), akkor világos, hogy nem beszélhetünk valódi előnyökről, inkább taktikákról, melyekkel a nők hátrányos helyzetét próbáljuk elkendőzni. Ez a módszer nem új keletű, és a társadalmi elnyomás sok frontján megvalósult már. Szegény, korlátozott jogú népcsoportokra alkalmazva már az ókori Római Birodalom óta ismert a „kenyeret és cirkszt” elve.

Tévhit: A feministákkal nem lehet udvariasnak lenni, mert egyből leharapják az ember fejét, ha előreengedi őket az ajtóban.

Tény: Az udvariasság bizonyos formái nem szolgálnak másra, minthogy újabb szavakkal és tettekkel mutassa a nők társadalmilag függő helyzetét, és tovább erősítsék a tanult tehetlenséget. Tudatos feministaként nyilván jobban érzékeljük ezeket a helyzeteket, melyek valójában nem az embernek szólnak, hanem nőként betöltött társadalmi helyzetünknek.

Tévhit: A feminizmus egy nyugati ideológia, mely idegen a magyar nők gondolkodásmódjától, és valóságától.

Tény: Magyarországon igen aktív feminista mozgalom volt, amíg csak hagyták. Virágkora a XX. század elején volt, a korszak híres irodalmi és politikai alakjai közül sokan részletesen foglalkoztak a mozgalommal. A magyar XX. század nagyrészt uraló elnyomó rezsimnek azonban a feminizmust éppúgy nem tolerálták, mint bármely más polgárjogi mozgalmat, így aztán hol magyarellenesnek, hogy nyugati dekadens kapitalista csökevénynek bélyegezték. Sajnálatos módon a történelem-tanítás továbbra is marginalizálni igyekszik a magyar feminista mozgalmat, és így egyáltalán nem tanulunk arról,

hogy a magyar közéletben milyen szerepe volt/van a feminista gondolkodásmódnak és mozgalmaknak.

Tévhit: A nők már mindent elértek, megvalósíthatják önmagukat. A feministák követeléseinek neveltségesek.

Tény: Élete során minden ötödik nő kerül legalább egy olyan párkapcsolatba, ahol partnere veri őt. Magyarországon évente 100–150 nőt ver agyon (vagy) férje vagy (vagy) partnere brutális kegyetlenséggel. A családon belüli erőszak elsődleges áldozatai nők és gyerekek. Statisztikailag kimutatható, hogy a nők számára a (vagy) férjek és (vagy) partnerek jelentik a legfőbb veszélyforrást. Minden negyedik nő találkozik a szexuális erőszak vagy zaklatás különféle formáival. A rendőrök, a bírák, az orvosok, a pszichológusok, a pedagógusok nem kapnak kielégítő képzést a nők elleni erőszakra. Évente csak hazánkban több ezer lányt és nőt csalnak külföldre és adnak el prostituáltként. A nők nehezebben helyezkednek el a munkaerőpiacon, ugyanazért a munkáért kevesebb bért kapnak. Az „üvegplafon” megakadályozza, hogy nők kerüljenek prominens vezető pozíciókba pl. a politika, a gazdaság és a művészetek területén. A nőket sokan még mindig gyengébbnek, szellemileg alacsonyabb rendűnek, neveltségesnek és korlátoznak tartják. Az ENSZ adatai szerint nők végzik a Földön fellelhető összes elvégzendő munka háromnegyedét. Ezért a munkáért a bérek egy tizedét kapják. Az összes vagyonnak csupán egy százalékát birtokolják nők. Ez a néhány tény elég egyértelműen mutatja, hogy a feminista mozgalom legalapvetőbb követeléseinek még mindig nem teljesültek.

Linkek, ahol többet tudhat meg a feminizmusról illetve a nők helyzetéről

<http://www.nane.hu>

<http://www.tfk.elte.hu/hirnok/tankor/bevezet.htm>

(HÍR-NŐK – Ismeretek a nemekről.)

<http://www.whiteribbon.ca> (angolul és franciául — kanadai feminista férfiak oldala)

<http://www.profeminist.org> (angolul — európai feminista férfiak oldala)

Kiadja a NANE Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület

1447 Budapest, Pf. 502.; Telefon: 36-1-267-4900

Segélyvonal: 06-80-505-101 szerda kivételével 18⁰⁰–22⁰⁰

info@nane.hu; www.nane.hu

Szabadon fénymásolható!

Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület

Röviden a feminizmusról

Tények és előítéletek

Magyarországon rengeteg sztereotípiát és tévhit övezi a feminizmust és a feminista nőket. Az elítélés és az ellenségeség mögött általában tájékozatlanság, ritkábban pedig nőellenesség rejtezik. Az alábbi információk a tájékozatlanságot próbálják eloszlatni a magyar és nemzetközi tények, valamint a NANE Egyesület tagjainak tapasztalatainak segítségével.

A feminizmusnak számos irányzata van. Vannak feministák, akik a nők gazdasági helyzetével foglalkoznak. Mások a nők anyagi és fizikai biztonságára helyezik tevékenységeik fő hangsúlyát, akár a családon belül, akár a munkahelyen, utcán vagy a prostitúció területén. Megint mások az egészségügyre és a női egészségre specializálódnak. Vannak, akik a törvényalkotás és a jog oldaláról közelítenek a nőkérdés felé. Mindezek irányzatok közös alap gondolata, hogy a nőket mint társadalmi csoportot számtalan hátrányos megkülönböztetés és erőszak éri pusztán azért, mert nők. Hasonló célkitűzéseket fogalmaznak meg például a testi és szellemi sérültek jogvédői, a romák vagy a melegek elleni diszkrimináció és erőszak megszüntetéséért küzdő emancipációs mozgalmak.

Tévhit: A feministák mind férfigyűlölők.

Tény: A feministák nem általában a férfiakat, hanem a férfierőszakot és a férfiak által élvezett, ugyanakkor nőktől megtagadott előjogok létét nem fogadják el. Mivel a köztudatban a férfiak és a feministák által megkérdőjelezett férfigyűlölködések elválaszthatatlanul összemosódnak, a feminizmus éles különbségtételét minden férfigyűlölködéssel vonatkoztatják.

Tévhit: A feministák át akarják venni a hatalmat, és ugyanolyanok akarnak lenni, mint a férfiak.

Tény: A feminista mozgalom célkitűzése a nők emberi jogainak biztosítása (biztonsághoz való jog, egyenlő bérek, egyenlő munkaerőpiaci esélyek, stb.), és nem a férfigyűlölködés imitálása. A feminizmus már csak azért sem tekinti céljának a férfiak utánozását, mivel számos férfigyűlölködést elítél és azok ellen fellép (nők és gyerekek elleni erőszak, háborúk, versenyszellem, környezet pusztítása). Egyúttal a feministák arra is felhívják a figyelmet, hogy a női és férfi nemi szerepek mindkét nembeli egyének számára korlátozóak az önmegvalósítás terén, tehát a nők nemi szerepek alóli felszabadítása magában hordozza a férfiak felszabadításának vágyát is. Az egyenlőségért való küzdelem az elnyomó szempontjából mindenképpen veszteségekkel jár, ám ettől ez még nem hatalomátvitel, hanem hatalommegosztás.

Tévhit: A feministák mind leszbikusok.

Tény: Mivel a népesség tíz százalékát meleg és leszbikus emberek alkotják, a feminista nők között is akadnak leszbikusok. Ez természetesen nem jelenti, hogy minden feminista nő leszbikus lenne. Minthogy a leszbikus nők sem mind feministák. Érdemes kritikusan szemlélni minden olyan próbálkozást, amely a társadalmi problémák és politikai célkitűzések helyett az egyének szexuális orientációját helyezi a figyelem középpontjába.

Tévhit: A feministák kielégítetlen, frusztrált nők, akiknek az a bajuk, hogy nincs az életükben egy megfelelő férfi.

Tény: A feminista nők között, mint minden más csoportban, ugyanúgy vannak egyedülálló, mint partnerrel vagy házasságban élő nők. Érdemes kritikusan szemlélni minden olyan próbálkozást, amely a társadalmi problémák és politikai célkitűzések helyett az egyének párkapcsolatait és szexuális kielégítettségét helyezi a figyelem középpontjába.

Tévhit: Az a feminista nők baja, hogy rondák, és egyetlen férfinak sem kellene.

Tény: Mint minden női csoportban, a feminista nők között is vannak, akik megfelelnek az uralkodó szépségideáloknak, és vannak, akik kevésbé. Érdemes kritikusan szemlélni minden olyan próbálkozást, amely a társadalmi problémák és politikai célkitűzések helyett az egyének kinézetét és a férfiak szerint megítélt vonzóságát helyezi a figyelem középpontjába.

Tévhit: A nőiesség természetes tulajdonság. A feministák elutasítják a természetes nőiességet.

Tény: A feminista szubkultúrákban számtalan olyan hit és rituálé létezik, amely a nőiség (és nem a „nőiesség”) szerető elfogadását és ünneplését helyezi a középpontba. A feminista mozgalom egészséggel foglalkozó gondolkodói a saját test elfogadását, természettel való kapcsolat felvételét, a menstruáció ciklusának megértését és használatát, a gyerekszülés misztériumának és a menopauza változásainak örömteli ünneplését hirdetik. Talán a legfontosabb különbség a nőiség és a nőiesség között, hogy az előbbi sokféle nőképben gondolkodik és a sokféle női valóságot ünnepli, míg az utóbbi a szépség- és divatipar által aktuálisan nőiesnek kikiáltott ideált élte.

Tény²: A természetes (vagyis a természetben megfigyelhető) normák szerint a hímek színesebbek és látványosabbak a nőstényeknél. A legtöbb emberi kultúrában, amely nem természetes, hanem társadalmi jelenség, ez éppen fordítva van. Az állatokkal ellentétben a színeket és a vonzóságot jelentő kellékeket (szőrtelenítés, hajfestés, frizurakészítés, körömfestés, smink) a nők nem a természettől kapják, hanem jelentős pénz és energia befektetéssel kell létrehozniuk azokat.

Tény³: Sok feminista valóban elutasítja az úgynevezett „nőiesség” mesterséges kellékeit, amennyiben azok fájdalmat okoznak, és gátolják a mozgásszabadságot (például magas sarkú cipők, szoros ruhák, rövid és szűk szoknyák).

Tévhit: A feministák melltartókat égetnek.

Tény: A melltartóégetésről szóló mítosz eredete egy 1968-ban az atlantai Miss America választás helyszínén előttr tartott polgárjogi tüntetéstől ered, melynek során a feminista demonstráció szervezői arra hívták fel a nőket, hogy gyűjtsék össze mindazt a „női szemetet, ami a ház körül akad”, fűzőket, műszempillákat, női mozgását korlátozó, illetve a nőket szexuális tárgyként prezentáló ruhadarabokat. Az elégetett ruhadarabok között nem volt melltartó.

Tévhit: A feministák férfiasak, szőrös a lábuk, bakancsban járnak, és csúnyán beszélnek.

Tény: Sok feminista nő, a másfajta női csoportokhoz hasonlóan,

alternatív módon öltözik, és nem követi a „nőies” kinézet szabályait. Aki azonban valaha is látott feminista nőkből álló csoportokat, tudja, hogy kinézetüket tekintve a feministák nem térnek el egy átlagos női csoporttól. Érdemes kritikusan szemlélni minden olyan próbálkozást, amely a társadalmi problémák és politikai célkitűzések helyett az egyének külsejét, ruházatát vagy beszédmódját helyezi a figyelem középpontjába.

Tévhit: A feministák nem takarítanak, és nem tudnak főzni.

Tény: Más nőkhöz hasonlóan a feminista nők között is van, aki nem szívesen foglalkozik a háztartással, ám ugyanúgy akad közöttük olyan, akik szenvedélyes szakács. A feminista mozgalom sok tagja alternatív étkezési szokásai miatt (vegetarianizmus, környezettudatosság) sokféle kreatív újítást használ mind a főzés, mind a háztartás területén.

Tévhit: A feministák önzők, elutasítják az anyaságot, vagy egyenesen utálják a gyerekeket.

Tény: A magát feministának valló nők között sok anya van, aki gyermekét akár hagyományos házasságban, akár más nővel/nőekkel együtt vagy egyedül neveli. Általában épp a feministák által megkérdőjelezett köztudat az, amely a nőket választani kényszeríti a „karrier” és a „család” között. Sok feminista nő elutasítja ezt a kényszerített megkülönböztetést, és élete minden területén autonóm döntéseket hoz arról, hogy mit szeretne, és mit nem. Igen fontos momentuma a feminista mozgalmaknak, hogy felhívja a figyelmet arra a kettős társadalmi értékrendre, mely „az anyát” isteníti és „a gyereket” tartja a legnagyobb társadalmi értéknek, ám gyermeket nevelő nők százazreit hagyja cserben azáltal, hogy nem nyújt megfelelő anyagi támogatást, és anyaságát munkaerőpiaci szempontból nemkívánatos rosszként ítéli meg. A feminista mozgalom szólalt fel először a gyerekek érdekében is, akiknek világszerte továbbra is szüleik anyagi helyzetén múlik, hogy megfelelő táplálást és iskoláztatást kap-e, és akit szülei (kevés országtól eltekintve) továbbra is gyakorlatilag büntetlenül bántalmazhatnak.

Tévhit: A feminista nők kékharisnyák, akik számára a nők jogaiért folytatott harc csupán pótcselekvés. VAGY: A feministák frusztráltak. Talán valamilyen gyermekkori trauma vagy férfiakkal kapcsolatos csalódás miatt.

Tény: A feminista mozgalom a nők emberi jogaiért küzd. Ezeket az emberi jogokat számtalan nemzetközi egyezmény, illetve az adott országok törvényei is garantantálják. Mégis,